

MAVİ BAYRAK'IN ULUSLARARASI ALANDA ÇIKIŞININ HİKAYESİ-TARİHÇE

1985 yılında FEEE Fransa'nın kirliliğin havada veya denizde akıntılarla ve rüzgarlarla taşındığı ve "Kirlilik Sınır Tanımaz" düşüncesinden yola çıkılarak 1000 öğrenciden kim olduklarını, nerede yaşadıklarını ve yazılma amacını anlatan birer mektup yazmaları istenmiştir.

Öğrencilerin kirliliğin okyanus akıntılarıyla dünyaya nasıl yayıldığını anlamaları için yazılan mektuplar mantar tıpalı şişelerin içine konulup Fransız Donanması tarafından Atlantik Okyanusu'na bırakılmıştır. Okyanusa bırakılan şişelerin Güney Amerika'ya, Kuzey Amerika'ya Avrupa'ya veya Afrika'ya ulaşacağı ve birileri tarafından cevap gönderileceği umut edilmiştir.

Bu hareketin bir sembolü olarak beyaz bir çember içinde üç dalga bulunan ve bunların üstünde de şişe bulunan mavi bir bayrak oluşturulmuştur. Birkaç yıl sonra bu kavram bugün bilinen Mavi Bayrak olarak geliştirilmiştir.

Aynı etkinlik bir sonraki yıl da tekrarlanmış, şişeler Atlantik Okyanusu'na Fransız hava Kuvvetleri tarafından bırakılmıştır. Ancak hiçbir geribildirim alınamamıştır.

Bununla birlikte deniz kirliliğine bir bütün olarak bakılması deniz ortamını iyileştirmek için bir şeyler yapma fikrini ortaya çıkarmıştır. Bir sonraki adımda daha temiz plaj ve marina alanlarının nasıl oluşturulması gerektiği üzerine bir kriter listesi ile birlikte çevre eğitim etkinlikleri fikirlerini de içerecek bir soru formu hazırlanmıştır. Bu da Mavi Bayrak Ödülü sisteminin başlangıcını oluşturmuştur.

Aynı dönemlerde Avrupa Birliği'nin beklendiği kadar etki yaratamamış, daha sonra revize edilen yüzme suyu kalitesi ile ilgili bir yönetmeliği vardı. Avrupa Birliği Mavi Bayrak'ı ilk olarak bu yönetmeliğin uygulanmasına yardımcı olabilecek bir araç olarak gördü. Bu işbirliği Avrupa Birliği ve FEEE Fransa arasındaki ilişkinin ilk adımı oldu.

1987'de bugünkü logosuyla Mavi Bayrak yeni bir eko etiket olarak tanıtıldı. Eko etiket kavramı havuç-sopa yaklaşımına dayanmaktadır. Bu yaklaşım belli bir standardı yakalayamadığınızda cezalandırırken, standart yakalandığında herhangi bir nesne ile ödüllendirmeyi öngörür.

O zamanlarda (1980'lerin ortaları) tamamen yeni olan bu yaklaşım çevre eğitimini insanlara daha yakın ve hayatın bir parçası haline getirmiştir.

FEEE'nin uygulamanın ilk yılında sadece dört üyesi varken Mavi Bayrak 10 ülke tarafından yürütülüyordu. Bu yerel halkın, medyanın, turistlerin dikkatini çektiği için bir başarıydı. İnsanlar yüzme suyu, donanım, ziyaret edilen alanlar, çevre ile ilgili etkinlikler ve bilgilendirme panoları vb. konularda faydalı bilgiler edindiklerini düşünüyorlardı.

1989 yılında FEE artık üyeliği olmayan ülkelerde Mavi Bayrak uygulamasına izin vermemeye başladı, çünkü bu kriterlerin doğru uygulanmasını kontrol etmeyi zorlaştırıyordu. Bu sebeple 1989 yılında alınan karar ile sadece FEEE'ye üye olan ülkelerin Mavi Bayrak Programı'nı uygulamasına karar verildi ve böylece tüm ülkelerde aynı standardın sağlanması için merkezi bir yönetim oluşturuldu. (Buraya

kadar olan metnin İngilizce orijinali web sayfamızın http://www.mavibayrak.org.tr/tr/icerikDetay.aspx?icerik_refno=10 bağlantısından indirilebilir)

Böylelikle Foundation for Environmental Education in Europe (Avrupa Çevre Eğitim Vakfı) ilk uluslararası programı olan “Mavi Bayrak”ı dünyadaki ilk eko-etiket olarak başlatmış oldu. Mavi Bayrak bu anlamda tüm dünyaya örnek olmuş ve olmaya da devam eden bir ödül sistemidir.

O günlerde yalnızca Avrupa Birliği üyelerine açık olan program, 1992 yılında ilk kez Avrupa Birliği dışından ama Avrupa ülkesi olan Finlandiya’nın kabul edilmesi ile birlik dışından ülkelere de açılmış oldu. Bu gelişme ile birlikte ülkemizden de o dönemki Turizm Bakanlığı’nın girişimleri ile FEEE’ye başvuru yapıldı. FEEE’nin Mavi Bayrak Programı’nı uygulamanın ön koşulu olarak bir vakıf veya dernek üzerinden yürütülmesi zorunluluğunu ifade etmesi üzerine Turizm Bakanlığı önderliğinde 1993 yılında Türkiye Çevre Eğitim Vakfı (TÜRÇEV) kuruldu.

Kuruluşunu takiben FEEE’ye üyelik başvurusunda bulunan TÜRÇEV, gerekli tüm prosedürleri yerine getirerek FEEE üyesi bir vakıf olarak Mavi Bayrak Programı’nı ülkemizde uygulamaya başladı.

1992-2000 yılları arasında yalnızca Avrupa ülkelerine açık olan program, 2000 yılında ilk kez Güney Afrika Cumhuriyeti’nin üyeliğe kabul edilmesi ile diğer kıtalara da açılmış oldu ve böylelikle Avrupa Çevre Eğitim Vakfı isminden “Avrupa” kısmı çıkarılarak Uluslararası Çevre Eğitim Vakfı (FEE)’ye dönüştürüldü. Bugün dünya çağında 73 üyesi olan vakfın 49 ülkesinde Mavi Bayrak Programı uygulanmaktadır.

Mavi Bayrak Ödülü, öncelikle Avrupa Birliği’nin yüzme sularındaki kaliteyi sağlamaya yönelik çıkarmış olduğu Yüzme Suyu Yönetmeliği’ne uygunluğu gerektirdiğinden Turizm Bakanlığı ve Sağlık Bakanlığı arasında bir protokol imzalanarak Mavi Bayrak Ödülü alma potansiyeli olan Türkiye kıyılarındaki tüm plajlarda söz konusu yönetmeliğe uygun olarak numunelerin alınması ve gerekli standartlarda analizlerin yapılması karar bağlanmıştır. O günden bugüne halen aynı protokol kapsamında yüzme suyu analizleri yapılmakta ve yönetmeliğe uygun olarak değerlendirilmesi sağlanmaktadır.

İlk başlarda yüzme suyu kalitesinin sağlanması hedefi ile başlayan Mavi Bayrak, bugün çevre yönetimi, can güvenliği ve hizmetler, çevre eğitimi ve bilgilendirme başlıklarını da içerecek ve sürdürülebilir kalkınma hedeflerini de gözetecek şekilde genişletilerek halen tüm dünyada halk tarafından en çok bilinen ve itibar gören eko-etiket olarak kabul edilmektedir.